

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 86/2026**

Het Hof vernietigt de begrotingsbepalingen die voor 2025 in een subsidie voorzien voor de vzw « Casa legal », maar handhaaft de gevolgen ervan

De Orde van Vlaamse balies vordert de vernietiging van de begrotingsbepalingen die voor het jaar 2025 voorzien in een subsidie voor de vzw « Casa legal ». Die subsidie beoogt de ontwikkeling, bij wijze van een proefproject, van een alternatieve vorm van juridische bijstand, waarbij naast advocaten ook hulpverleners uit andere beroepsdisciplines (psychologen, maatschappelijk assistenten, enz.) worden betrokken. De wetgever wil op die manier beter tegemoetkomen aan de behoeften van rechtzoekenden die worden geconfronteerd met een verscheidenheid aan juridische en sociale problemen.

Het Hof vernietigt de bestreden bepalingen. Hoewel de wetgever een multidisciplinaire aanpak van juridische bijstand mag bevorderen, moet aan de toekenning van de subsidie een transparante procedure voorafgaan die, na een voorafgaande bekendmaking, de mogelijkheid biedt zich kandidaat te stellen en waarbij over de subsidiëring kan worden beslist na een vergelijking van de kandidaten. Om te vermijden dat de vzw « Casa legal » in financiële problemen komt, handhaaft het Hof evenwel de gevolgen van de vernietigde bepalingen, zodat de subsidie voor 2025 definitief verworven is.

1. Context van de zaak

Bij de wetten van 20 december 2024, 25 maart 2025 en 30 juni 2025 heeft de wetgever voor het jaar 2025 voorzien in een subsidie voor de vzw « Casa legal ». Die subsidie beoogt de ontwikkeling, bij wijze van een proefproject, van een alternatieve vorm van juridische bijstand. Daarbij worden naast advocaten ook hulpverleners uit andere beroepsdisciplines (psychologen, maatschappelijk assistenten, enz.) betrokken, met als bedoeling beter tegemoet te komen aan de behoeften van rechtzoekenden die worden geconfronteerd met een verscheidenheid aan juridische en sociale problemen.

De Orde van Vlaamse balies vordert de vernietiging van die subsidie.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. De bevoegdheidverdelende regels (B.13-B.23)

De verzoekende partij voert aan dat de subsidie aan de vzw « Casa legal » inbreuk maakt op de bevoegdheden van de gemeenschappen inzake de bijstand aan personen, meer bepaald het beleid inzake maatschappelijk welzijn en de juridische eerstelijnsbijstand.

Het Hof herinnert eraan dat een overheid geen financiële middelen kan toekennen aan projecten die niet onder haar bevoegdheden vallen. Vervolgens wijst het Hof erop dat de federale overheid bevoegd is gebleven voor de juridische tweedelijnsbijstand en dat de bestreden begrotingsbepalingen zo moeten worden geïnterpreteerd dat zij enkel de subsidiëring toelaten van werkzaamheden die betrekking hebben op de juridische tweedelijnsbijstand. Dat wil zeggen dat het moet gaan om werkzaamheden die verband houden met juridische bijstand die wordt verleend aan een natuurlijke persoon in de vorm van een omstandig juridisch advies, bijstand al dan niet in het kader van een procedure of bijstand bij een geding met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte. In die interpretatie wordt geen inbreuk gemaakt op de bevoegdheden van de gemeenschappen.

Het feit dat de subsidie er ook toe strekt alternatieve vormen van geschillenoplossing te introduceren bij het doelpubliek van de begunstigde vzw, doet volgens het Hof niet anders besluiten. De federale overheid is daartoe namelijk eveneens bevoegd op grond van haar residuaire bevoegdheid.

Onder voorbehoud van de voormelde interpretatie, is de kritiek volgens het Hof bijgevolg niet gegrond.

2.2. De regels inzake staatssteun (B.24-B.31)

De verzoekende partij werpt op dat de subsidie staatssteun is die vooraf had moeten worden aangemeld bij de Europese Commissie.

Het Hof wijst erop dat een maatregel om staatssteun te zijn, het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig moet kunnen beïnvloeden. De bestreden subsidie voldoet volgens het Hof niet aan die voorwaarde aangezien daardoor geen of slechts in verwaarloosbare mate cliënten uit andere lidstaten kunnen worden aangetrokken, en de subsidie niet meer dan een marginaal effect kan hebben op de voorwaarden voor grensoverschrijdende investeringen of grensoverschrijdende vestiging.

De kritiek is volgens het Hof dus niet gegrond.

2.3. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (B.32.1-B.39)

De verzoekende partij bekritiseert dat de wetgever één specifieke vzw heeft begunstigd. Volgens haar creëert dat een onverantwoord verschil in behandeling tussen advocaten naargelang zij werkzaam zijn bij de vzw « Casa legal » of bij een ander advocatenkantoor.

Het Hof benadrukt allereerst dat het legitiem is dat de wetgever maatregelen neemt ter verhoging van de toegankelijkheid en de doeltreffendheid van de juridische tweedelijnsbijstand, en dat hij in dat kader proefprojecten kan subsidiëren die erop gericht zijn de ontwikkeling van een multidisciplinaire aanpak te bevorderen.

Het Hof zet vervolgens uiteen dat het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie zich er niet tegen verzet dat slechts één initiatief wordt gesubsidieerd in zoverre daarvoor een redelijke verantwoording bestaat. Een redelijke verantwoording kan volgens het Hof zijn dat de subsidiërende overheid, zoals in dit geval, eerst op kleine schaal het nut en de haalbaarheid wenst te evalueren van een bepaalde dienstverlening. Om de rechten van derden niet op onevenredige wijze te beperken, moet de duur van een dergelijk proefproject wel beperkt blijven tot een redelijke en voorzienbare termijn.

Bovendien moet de subsidiërende overheid volgens het Hof in beginsel ook in een dergelijk geval, om de gelijkheid tussen de potentiële gegadigden te waarborgen, de toekenning van de subsidie laten voorafgaan door een transparante procedure die, na een voorafgaande bekendmaking, de mogelijkheid biedt zich kandidaat te stellen en waarbij over de subsidiëring kan worden beslist na een vergelijking van de kandidaten op basis van objectieve en redelijke criteria. Daarvan kan slechts worden afgeweken wanneer slechts één persoon aan de voorwaarden voor subsidiëring kan voldoen.

Het Hof stelt vast dat de wetgever de begunstigde van de subsidie zelf heeft aangewezen waardoor geen transparante subsidiëringsprocedure kon worden georganiseerd door de uitvoerende macht. Nochtans blijkt volgens het Hof niet dat de wetgever bij voorbaat ervan kon uitgaan dat de vzw « Casa legal » als enige in staat is om de in het kader van het proefproject nagestreefde doelstellingen te verwezenlijken en dat er dus geen aanleiding was om andere geïnteresseerde dienstverleners de mogelijkheid te bieden zich kandidaat te stellen.

Bovendien merkt het Hof op dat het reeds het derde opeenvolgende jaar is waarin de begroting voorziet in een subsidie aan de vzw « Casa legal », zonder dat de wetgever de modaliteiten met betrekking tot de duurtijd en de evaluatie van het proefproject op een duidelijke wijze heeft afgebakend. Bijgevolg is het onmogelijk voor andere potentiële gegadigden om te voorzien wanneer zij eventueel zelf voor subsidiëring in aanmerking zouden kunnen komen.

De kritiek is volgens het Hof dan ook gegrond.

3. Besluit

Het Hof vernietigt de bepalingen van de wetten van 20 december 2024, 25 maart 2025 en 30 juni 2025 die voorzien in een subsidie voor de vzw « Casa legal ». Om te vermijden dat die vzw in financiële problemen komt, handhaaft het Hof evenwel definitief de gevolgen van de vernietigde bepalingen.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de fundamentele grondrechten en de bevoegdheidverdelende regels door de verschillende wetgevers in België.

Dit persbericht, opgesteld door de cel media van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Het geeft een synthetische weergave van de essentiële aspecten van het arrest. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via [LinkedIn](#)